

ДЗЯНІЦА

Вестка Беларускага Нацыянальнага Камісарыяту.

Асобны № каштуя усягоды 35 кап.

№ 27

ГАЗЕТА КАШТУЯ:

На 12 мес.	На 9 мес.	На 6 мес.	На 4 мес.	На 3 мес.	На 2 мес.	На 1 мес.
У Расей	15р.—к. 11р. 50к.	8р.—к. 5р. 20к.	3р. 90к.	2р. 60к.	1р. 30к.	
За граніцу	20р.—к. 13р.—к. 12р.—к.	8р. 70к.	6р.—к. 4р.—к.	3р.—к.		

Калі вынісвацца разам некумлі №№, та робіцца уступка на 20%.

Перамена адрэсу каштуя 50 кап.

Радакцыя і Адміністрацыя: Масква, Паварская, 52.

Масква, 1918 г. 26 Аугуста.

Выходзіць ня менш чатырох разоў у месяц.

1-й год выдання.

Канцылярыя Беларускага Нацыянальнага Камісарыяту адчыняна што дня, апроч свят, ад 10 г. да 4 гадзіны дня.

В скором времени при Бѣлорусском Национальном комиссариате открываются курсы политических агитаторов.

В число курсантов принимаются т. т. бѣлоруссы—коммунисты, а также т. т. с рекомендациями общественных организаций, стоящих на платформѣ Совѣтской власти, преимущественно крестьяне и рабочие. Желающие поступить на курсы должны подать письменные заявления в Бѣлорусскій Национальный Комиссариат: Москва, Поварская, д. 52.

О времени открытія курсов будет объявлено дополнительно.

Зав. агит. отд. Макаренко.

Секретарь П. Закин.

В Петроградѣ начал выходить новый журнал, посвященный выясненію бѣлорусских нужд, под заглавіем

„Чырвоны шлях“.

В журналѣ печатаются статьи выдающихся бѣлорусских публицистов, как на бѣлорусском, так и на русском языках. В журналѣ имѣется отдѣл бѣлорусской художественной литературы.

Пока вышел № 1—2. Цѣна в розничной продажѣ 1 руб. В дальнейшем журнал будет выходить не менѣе 2 раз в мѣсяц.

Подписная плата: на год 20р., на 6 мѣс.—10р., на 3 мѣс.—5р. и на 1 мѣс.—2р.

Адрес: Петроград, Театральная ул. д. 3. Издательство Бѣлорусскаго Отдѣла.

От Центральной Коллегіи о плѣнных и бѣженцах.

Предупрежденіе бѣженцам.

Уполномоченный Центральной Коллегіи Збиневич сообщает, что Коренево, куда направляется теперь много бѣженцев, представляет собой страшную картину постепеннаго вымирания скопившихся там бѣженских масс в количествѣ двадцати тысяч. Несчастные живут под открытым небом и буквально мрут с голоду. Нѣмецкая власть не пропускает дальше бѣженцев, будто бы из-за холеры, а в самом дѣлѣ холеру они сами вызывают, задерживая несчастных в ужасных условиях.

Украинская державная варта буквально их избивает. Пропускаются только имущіе. Необходимо широко оповѣстить бѣженцев, что идущіе через Курск на Коренево обрекают себя на неминуемую голодную смерть.

ЦЕНТРАЛЬНАЯ КОЛЛЕГІЯ О ПЛѢННЫХ И БѢЖЕНЦАХ.

Приказ № 84

7 августа 1918 года.

Мѣстной Коллегіи о плѣнных и бѣженцах в каждом случаѣ смерти военнопленнаго или гражданскаго плѣннаго составляютъ свидѣтельство о смерти по приложенной формѣ, которыя и препрово-

ждают немедленно в двух экземплярах в Москву в Административный Отдѣл Центральной Коллегіи о плѣнных, и бѣженцах.

Для сего: 1) всѣ учрежденія, а равно должностныя и частныя лица, в вѣдѣніи коихъ состоятъ отдѣльныя группы военнопленных и гражданскихъ плѣнных или единоличныя военнопленные (гражданскіе плѣнные) и 2) вѣдающіе регистраціей смертныхъ случаевъ Отдѣлы Совдепов—о каждом случаѣ смерти военнопленнаго или гражданскаго плѣннаго уведомлять мѣстную Коллегію о плѣнных и бѣженцахъ соответствующимъ удостовѣреніемъ с точнымъ указаніемъ имени и фамиліи умершаго, его подданства, времени и мѣста смерти, причинъ ея, пользовавшаго врача и мѣста погребенія, а будетъ возможно то и прочихъ данныхъ, требуемыхъ для записки мѣстной Коллегіей свидѣтельства о смерти.

Эти подлинныя удостовѣренія по составленіи на ихъ основаніи и отсылкѣ в Москву свидѣтельствъ о смерти, хранятся в дѣлахъ мѣстной Коллегіи.

О всѣхъ прежде бывшихъ случаяхъ смерти военнопленных или гражданскихъ плѣнных, если в дѣлахъ поименованныхъ выше учрежденій и лицъ имѣются официальные о семъ свѣдѣнія, надлежитъ поступить также, т. е. и о нихъ должны быть доставлены указаннымъ порядкомъ мѣстной Коллегіей удостовѣренія, а сею послѣдней Административному Отдѣлу Центральной Коллегіи—свидѣтельства о смерти.

Административный Отдѣл Центральной Коллегіи препровождаетъ по одному экземпляру каждого свидѣтельства о смерти германской и австро-венгерской главной Комиссіи Попеченія о плѣнных, по принадлежности.

Предѣдатель Центральной Коллегіи

І. Уишлихт.

ДЕКРЕТЪ СОВѢТА НАРОДНЫХЪ КОМИССАРОВЪ.

Объ измѣненіи ст. декрета Совѣта Народныхъ Комиссаровъ от 15-го іюля 1918 г. о выходѣ нѣкоторыхъ категорій лицъ изъ Россійскаго гражданства.

Во измѣненіе срока, указаннаго в ст. 1 декрета С. Н. К. от 15-го іюля 1918 г., проживающіе в предѣлахъ Россійской Соціалистической Федеративной Совѣтской Республики постоянными жителями мѣстностей, отторгнутыхъ отъ Россіи в силу брестскаго мира, предоставляется на возбужденіе передъ Народнымъ Комиссаромъ внутреннихъ дѣлъ ходатайства объ отклоненіи Россійскаго гражданства дополнительныя мѣсячный срокъ, по истеченіи предоставленнаго имъ декретомъ 15-го іюля мѣсячнаго срока.

Предѣдатель Совѣта Народныхъ Комиссаровъ Вл. Ульянов (Ленин). Народный Комиссар по иностраннымъ дѣламъ Чичерин.

Управляющій дѣлами Совѣта Народныхъ Комиссаровъ Влад. Бонч-Бруевич. Секретарь Совѣта Н. Горбунов. Москва, Кремль, 14-го августа 1918 г.

Масква, 26 аугуста.

Горай нѣш усѣм стала крында на бальшавікоу за тоя, што яны захাপілі уладу, правымъ сацыялістамъ-равалюцанерамъ, меншавікамъ, народнымъ сацыялістамъ і другімъ іхъ прыяціямъ, такъ сама нібыта сацыялістамъ. Яны ня маглі аглудзацца доугі час ад тае нячаканае з'явы, якую паказала расейская равалюцыя у сваімъ нястрыманымъ паглыбленію. Маючы некаторы час кіраўніцтва надъ Расеяй і смела ад усяго працоўнаго народу гаворучы лагодна і лучацыся блізка зъ буржуазеяй аж да падзелу міжъ сабою і ею упраўніцтва, яны думалі, што поступі равалюцыі спыніцца на буржуазіі і перайма і іхъ цѣль пад іхъ наглядомъ добра і гладка. Але трешку па трешку глеба пад імі траслася, маючы іхъ падтрымкі ташчэ, і потымъ разамъ знядавалі іхъ іхъ мейсту сваіхъ правадіроу і забраву гэту місію на сябе, зъ бальшавікамі уперадзя. Згубіўшы нячакана усе—правія сацыялісты с першыхъ часоу сядзелі цішжомъ, якъ няпрытомныя, няведаючы за што узяцца і скуль пачаць. І толькі, ачухаўшыся, яны пачалі збіраць сілы і старэнна вясці падбукторванія сяродъ рабочихъ і селян супроць спіхнуўшыхъ іхъ бальшавікоу. Дзе ішло словамъ, а дзе дыкъ пробалася і дзеламъ—толькі нічога на памагала. Нікакъ нельга было сабраць сяротъ расейскаго працоўнаго народу тае сілы, на якую б можна было б імъ абаверціцца і павясці на сваіхъ варагоу наступ. Дзе спробы ня рабіліся—усюды яны ня вытрымувалі моцнасцю і прыводзілі да горшыхъ ля іхъ skutkaу.

Гібла надзея, тухла вера на аднаўлення свае улады. І рада украінская, і Каледзін, і Дутау, і Семенау—нічога ня сведчыла імъ пасынехамъ. Што было рабіць? Ня умерці жъ безслаўна.

І вось, верныя па службѣ буржуазеі, наугамоныныя правія с.р., меншавікі і іншыя хапіліся за чэха-славацкія гурты. Надзеі іхъ уваскрослі! Поручъ зъ буржуазеяй, падкупіўшай іхъ, павалі іхъ супроць расейскіхъ рабочихъ і селян, і супроць расейскае равалюцыі. Пашло тоя, што мы бачымъ.

Толькі і чэха-славакі адны ня абецалі імъ сваімъ наявілікамъ лікамъ надзейнае падмогі, і яны, гэтыя варагі працоўнаго народу рабска пачалі кленчыць перадъ чужаземнай буржуазеяй, ці на іхъ мовы, перадъ хаўруснікамі і прасіць яе, кабъ та я прыслала свае войска у Расею і намагла імъ хуччэй расправіцца зъ працоўнымъ народамъ. Іхъ „дзеляч“ посланыя за граніцу і на зборны-

40 кап

мес. На 1 мес.

п. 1р. 80

п. 3р. —

га робіцца

2. Т. 1-51-63.

д выдання

льга мнеліць
аваго устрою
асы нямецка
ізноу умаца
за гэтыя ж
і з трымацц
якія дама
лю брыду н
авыхъ дзеляч
аваго устрою
ая на свае
юпніхъ мес
у закладніц
устрою, пра
сацыялістау
льшавікоу
трай і атла
І. Селянства
нбохъ пр
было спра
нцѣ, ці пр
нцѣ, што б
атаваць Ве
іншыхъ земл
ня хацѣ
на расправ
м было не
примухана
цѣ замірэн
парускія се
зборучца
рта пераліч
акаляцца у
згодзацца с
кі тут віна
дамагчы
ннннннн
ля згоды
началь: „На
амъ згодзі
і кантрыс
варта доха
одъ зраду
сэрцѣ, леш
ан ісѣ, бы
са адъ. Труд
ресъ аслаба
матры прыв
шныя, яко
лічыннъ пала
кое мая бы
застаціца
сама есѣмъ
уходномъ
нал зона. В
корыстанн
здау, славу
Н.

льга мнеліць
аваго устрою
асы нямецка
ізноу умаца
за гэтыя ж
і з трымацц
якія дама
лю брыду н
авыхъ дзеляч
аваго устрою
ая на свае
юпніхъ мес
у закладніц
устрою, пра
сацыялістау
льшавікоу
трай і атла
І. Селянства
нбохъ пр
было спра
нцѣ, ці пр
нцѣ, што б
атаваць Ве
іншыхъ земл
ня хацѣ
на расправ
м было не
примухана
цѣ замірэн
парускія се
зборучца
рта пераліч
акаляцца у
згодзацца с
кі тут віна
дамагчы
ннннннн
ля згоды
началь: „На
амъ згодзі
і кантрыс
варта доха
одъ зраду
сэрцѣ, леш
ан ісѣ, бы
са адъ. Труд
ресъ аслаба
матры прыв
шныя, яко
лічыннъ пала
кое мая бы
застаціца
сама есѣмъ
уходномъ
нал зона. В
корыстанн
здау, славу
Н.

льга мнеліць
аваго устрою
асы нямецка
ізноу умаца
за гэтыя ж
і з трымацц
якія дама
лю брыду н
авыхъ дзеляч
аваго устрою
ая на свае
юпніхъ мес
у закладніц
устрою, пра
сацыялістау
льшавікоу
трай і атла
І. Селянства
нбохъ пр
было спра
нцѣ, ці пр
нцѣ, што б
атаваць Ве
іншыхъ земл
ня хацѣ
на расправ
м было не
примухана
цѣ замірэн
парускія се
зборучца
рта пераліч
акаляцца у
згодзацца с
кі тут віна
дамагчы
ннннннн
ля згоды
началь: „На
амъ згодзі
і кантрыс
варта доха
одъ зраду
сэрцѣ, леш
ан ісѣ, бы
са адъ. Труд
ресъ аслаба
матры прыв
шныя, яко
лічыннъ пала
кое мая бы
застаціца
сама есѣмъ
уходномъ
нал зона. В
корыстанн
здау, славу
Н.

льга мнеліць
аваго устрою
асы нямецка
ізноу умаца
за гэтыя ж
і з трымацц
якія дама
лю брыду н
авыхъ дзеляч
аваго устрою
ая на свае
юпніхъ мес
у закладніц
устрою, пра
сацыялістау
льшавікоу
трай і атла
І. Селянства
нбохъ пр
было спра
нцѣ, ці пр
нцѣ, што б
атаваць Ве
іншыхъ земл
ня хацѣ
на расправ
м было не
примухана
цѣ замірэн
парускія се
зборучца
рта пераліч
акаляцца у
згодзацца с
кі тут віна
дамагчы
ннннннн
ля згоды
началь: „На
амъ згодзі
і кантрыс
варта доха
одъ зраду
сэрцѣ, леш
ан ісѣ, бы
са адъ. Труд
ресъ аслаба
матры прыв
шныя, яко
лічыннъ пала
кое мая бы
застаціца
сама есѣмъ
уходномъ
нал зона. В
корыстанн
здау, славу
Н.

льга мнеліць
аваго устрою
асы нямецка
ізноу умаца
за гэтыя ж
і з трымацц
якія дама
лю брыду н
авыхъ дзеляч
аваго устрою
ая на свае
юпніхъ мес
у закладніц
устрою, пра
сацыялістау
льшавікоу
трай і атла
І. Селянства
нбохъ пр
было спра
нцѣ, ці пр
нцѣ, што б
атаваць Ве
іншыхъ земл
ня хацѣ
на расправ
м было не
примухана
цѣ замірэн
парускія се
зборучца
рта пераліч
акаляцца у
згодзацца с
кі тут віна
дамагчы
ннннннн
ля згоды
началь: „На
амъ згодзі
і кантрыс
варта доха
одъ зраду
сэрцѣ, леш
ан ісѣ, бы
са адъ. Труд
ресъ аслаба
матры прыв
шныя, яко
лічыннъ пала
кое мая бы
застаціца
сама есѣмъ
уходномъ
нал зона. В
корыстанн
здау, славу
Н.

льга мнеліць
аваго устрою
асы нямецка
ізноу умаца
за гэтыя ж
і з трымацц
якія дама
лю брыду н
авыхъ дзеляч
аваго устрою
ая на свае
юпніхъ мес
у закладніц
устрою, пра
сацыялістау
льшавікоу
трай і атла
І. Селянства
нбохъ пр
было спра
нцѣ, ці пр
нцѣ, што б
атаваць Ве
іншыхъ земл
ня хацѣ
на расправ
м было не
примухана
цѣ замірэн
парускія се
зборучца
рта пераліч
акаляцца у
згодзацца с
кі тут віна
дамагчы
ннннннн
ля згоды
началь: „На
амъ згодзі
і кантрыс
варта доха
одъ зраду
сэрцѣ, леш
ан ісѣ, бы
са адъ. Труд
ресъ аслаба
матры прыв
шныя, яко
лічыннъ пала
кое мая бы
застаціца
сама есѣмъ
уходномъ
нал зона. В
корыстанн
здау, славу
Н.

льга мнеліць
аваго устрою
асы нямецка
ізноу умаца
за гэтыя ж
і з трымацц
якія дама
лю брыду н
авыхъ дзеляч
аваго устрою
ая на свае
юпніхъ мес
у закладніц
устрою, пра
сацыялістау
льшавікоу
трай і атла
І. Селянства
нбохъ пр
было спра
нцѣ, ці пр
нцѣ, што б
атаваць Ве
іншыхъ земл
ня хацѣ
на расправ
м было не
примухана
цѣ замірэн
парускія се
зборучца
рта пераліч
акаляцца у
згодзацца с
кі тут віна
дамагчы
ннннннн
ля згоды
началь: „На
амъ згодзі
і кантрыс
варта доха
одъ зраду
сэрцѣ, леш
ан ісѣ, бы
са адъ. Труд
ресъ аслаба
матры прыв
шныя, яко
лічыннъ пала
кое мая бы
застаціца
сама есѣмъ
уходномъ
нал зона. В
корыстанн
здау, славу
Н.

льга мнеліць
аваго устрою
асы нямецка
ізноу умаца
за гэтыя ж
і з трымацц
якія дама
лю брыду н
авыхъ дзеляч
аваго устрою
ая на свае
юпніхъ мес
у закладніц
устрою, пра
сацыялістау
льшавікоу
трай і атла
І. Селянства
нбохъ пр
было спра
нцѣ, ці пр
нцѣ, што б
атаваць Ве
іншыхъ земл
ня хацѣ
на расправ
м было не
примухана
цѣ замірэн
парускія се
зборучца
рта пераліч
акаляцца у
згодзацца с
кі тут віна
дамагчы
ннннннн
ля згоды
началь: „На
амъ згодзі
і кантрыс
варта доха
одъ зраду
сэрцѣ, леш
ан ісѣ, бы
са адъ. Труд
ресъ аслаба
матры прыв
шныя, яко
лічыннъ пала
кое мая бы
застаціца
сама есѣмъ
уходномъ
нал зона. В
корыстанн
здау, славу
Н.

льга мнеліць
аваго устрою
асы нямецка
ізноу умаца
за гэтыя ж
і з трымацц
якія дама
лю брыду н
авыхъ дзеляч
аваго устрою
ая на свае
юпніхъ мес
у закладніц
устрою, пра
сацыялістау
льшавікоу
трай і атла
І. Селянства
нбохъ пр
было спра
нцѣ, ці пр
нцѣ, што б
атаваць Ве
іншыхъ земл
ня хацѣ
на расправ
м было не
примухана
цѣ замірэн
парускія се
зборучца
рта пераліч
акаляцца у
згодзацца с
кі тут віна
дамагчы
ннннннн
ля згоды
началь: „На
амъ згодзі
і кантрыс
варта доха
одъ зраду
сэрцѣ, леш
ан ісѣ, бы
са адъ. Труд
ресъ аслаба
матры прыв
шныя, яко
лічыннъ пала
кое мая бы
застаціца
сама есѣмъ
уходномъ
нал зона. В
корыстанн
здау, славу
Н.

льга мнеліць
аваго устрою
асы нямецка
ізноу умаца
за гэтыя ж
і з трымацц
якія дама
лю брыду н
авыхъ дзеляч
аваго устрою
ая на свае
юпніхъ мес
у закладніц
устрою, пра
сацыялістау
льшавікоу
трай і атла
І. Селянства
нбохъ пр
было спра
нцѣ, ці пр
нцѣ, што б
атаваць Ве
іншыхъ земл
ня хацѣ
на расправ
м было не
примухана
цѣ замірэн
парускія се
зборучца
рта пераліч
акаляцца у
згодзацца с
кі тут віна
дамагчы
ннннннн
ля згоды
началь: „На
амъ згодзі
і кантрыс
варта доха
одъ зраду
сэрцѣ, леш
ан ісѣ, бы
са адъ. Труд
ресъ аслаба
матры прыв
шныя, яко
лічыннъ пала
кое мая бы
застаціца
сама есѣмъ
уходномъ
нал зона. В
корыстанн
здау, славу
Н.

льга мнеліць
аваго устрою
асы нямецка
ізноу умаца
за гэтыя ж
і з трымацц
якія дама
лю брыду н
авыхъ дзеляч
аваго устрою
ая на свае
юпніхъ мес
у закладніц
устрою, пра
сацыялістау
льшавікоу
трай і атла
І. Селянства
нбохъ пр
было спра
нцѣ, ці пр
нцѣ, што б
атаваць Ве
іншыхъ земл
ня хацѣ
на расправ
м было не
примухана
цѣ замірэн
парускія се
зборучца
рта пераліч
акаляцца у
згодзацца с
кі тут віна
дамагчы
ннннннн
ля згоды
началь: „На
амъ згодзі
і кантрыс
варта доха
одъ зраду
сэрцѣ, леш
ан ісѣ, бы
са адъ. Труд
ресъ аслаба
матры прыв
шныя, яко
лічыннъ пала
кое мая бы
застаціца
сама есѣмъ
уходномъ
нал зона. В
корыстанн
здау, славу
Н.

льга мнеліць
аваго устрою
асы нямецка
ізноу умаца
за гэтыя ж
і з трымацц
якія дама
лю брыду н
авыхъ дзеляч
аваго устрою
ая на свае
юпніхъ мес
у закладніц
устрою, пра
сацыялістау
льшавікоу
трай і атла
І. Селянства
нбохъ пр
было спра
нцѣ, ці пр
нцѣ, што б
атаваць Ве
іншыхъ земл
ня хацѣ
на расправ
м было не
примухана
цѣ замірэн
парускія се
зборучца
рта пераліч
акаляцца у
згодзацца с
кі тут віна
дамагчы
ннннннн
ля згоды
началь: „На
амъ згодзі
і кантрыс
варта доха
одъ зраду
сэрцѣ, леш
ан ісѣ, бы
са адъ. Труд
ресъ аслаба
матры прыв
шныя, яко
лічыннъ пала
кое мая бы
застаціца
сама есѣмъ
уходномъ
нал зона. В
корыстанн
здау, славу
Н.

льга мнеліць
аваго устрою
асы нямецка
ізноу умаца
за гэтыя ж
і з трымацц
якія дама
лю брыду н
авыхъ дзеляч
аваго устрою
ая на свае
юпніхъ мес
у закладніц
устрою, пра
сацыялістау
льшавікоу
трай і атла
І. Селянства
нбохъ пр
было спра
нцѣ, ці пр
нцѣ, што б
атаваць Ве
іншыхъ земл
ня хацѣ
на расправ
м было не
примухана
цѣ замірэн
парускія се
зборучца
рта пераліч
акаляцца у
згодзацца с
кі тут віна
дамагчы
ннннннн
ля згоды
началь: „На
амъ згодзі
і кантрыс
варта доха
одъ зраду
сэрцѣ, леш
ан ісѣ, бы
са адъ. Труд
ресъ аслаба
матры прыв
шныя, яко
лічыннъ пала
кое мая бы
застаціца
сама есѣмъ
уходномъ
нал зона. В
корыстанн
здау, славу
Н.

льга мнеліць
аваго устрою
асы нямецка
ізноу умаца
за гэтыя ж
і з трымацц
якія дама
лю брыду н
авыхъ дзеляч
аваго устрою
ая на свае
юпніхъ мес
у закладніц
устрою, пра
сацыялістау
льшавікоу
трай і атла
І. Селянства
нбохъ пр
было спра
нцѣ, ці пр
нцѣ, што б
атаваць Ве
іншыхъ земл
ня хацѣ
на расправ
м было не
примухана
цѣ замірэн
парускія се
зборучца
рта пераліч
акаляцца у
згодзацца с
кі тут віна
дамагчы
ннннннн
ля згоды
началь: „На
амъ згодзі
і кантрыс
варта доха
одъ зраду
сэрцѣ, леш
ан ісѣ, бы
са адъ. Труд
ресъ аслаба
матры прыв
шныя, яко
лічыннъ пала
кое мая бы
застаціца
сама есѣмъ
уходномъ
нал зона. В
корыстанн
здау, славу
Н.

льга мнеліць
аваго устрою
асы нямецка
ізноу умаца
за гэтыя ж
і з трымацц
якія дама
лю брыду н
авыхъ дзеляч
аваго устрою
ая на свае
юпніхъ мес
у закладніц
устрою, пра
сацыялістау
льшавікоу
трай і атла
І. Селянства
нбохъ пр
было спра
нцѣ, ці пр
нцѣ, што б
атаваць Ве
іншыхъ земл
ня хацѣ
на расправ
м было не
примухана
цѣ замірэн
парускія се
зборучца
рта пераліч
акаляцца у
згодзацца с
кі тут віна
дамагчы
ннннннн
ля згоды
началь: „На
амъ згодзі
і кантрыс
варта доха
одъ зраду
сэрцѣ, леш
ан ісѣ, бы
са адъ. Труд
ресъ аслаба
матры прыв
шныя, яко
лічыннъ пала
кое мая бы
застаціца
сама есѣмъ
уходномъ
нал зона. В
корыстанн
здау, славу
Н.

льга мнеліць
аваго устрою
асы нямецка
ізноу умаца
за гэтыя ж
і з трымацц
якія дама
лю брыду н
авыхъ дзеляч
аваго устрою
ая на свае
юпніхъ мес
у закладніц
устрою, пра
сацыялістау
льшавікоу
трай і атла
І. Селянства
нбохъ пр
было спра
нцѣ, ці пр
нцѣ, што б
атаваць Ве
іншыхъ земл
ня хацѣ
на расправ
м было не
примухана
цѣ замірэн
парускія се
зборучца
рта пераліч
акаляцца у
згодзацца с
кі тут віна
дамагчы
ннннннн
ля згоды
началь: „На
амъ згодзі
і кантрыс
варта доха
одъ зраду
сэрцѣ, леш
ан ісѣ, бы
са адъ. Труд
ресъ аслаба
матры прыв
шныя, яко
лічыннъ пала
кое мая бы
застаціца
сама есѣмъ
уходномъ
нал зона. В
корыстанн
здау, славу
Н.

льга мнеліць
аваго устрою
асы нямецка
ізноу умаца
за гэтыя ж
і з трымацц
якія дама
лю брыду н
авыхъ дзеляч
аваго устрою
ая на свае
юпніхъ мес
у закладніц
устрою, пра
сацыялістау
льшавікоу
трай і атла
І. Селянства
нбохъ пр
было спра
нцѣ, ці пр
нцѣ, што б
атаваць Ве
іншыхъ земл
ня хацѣ
на расправ
м было не
примухана
цѣ замірэн
парускія се
зборучца
рта пераліч
а

чах і у буржуйных газетах павялі старэнна агітацыю за умяшчальства хауруснікаў у Расейскія справы. Бурцау, Керэнскі, Терэшчанка, Ізвольскі — узяўшы адну масць і стаўшы адной хэурай, ны пакідалі галасаваць перад „грамадзянімі“ коламі хауруснікаў аб забарону Расей ад немцаў і бальшавікоў. Керэнскі дык на грошы французскага правіцельства скаляся і хаурусныя, і неважучыя стораны, стараючыся нават пахіліць рабочых на свой бок. І праўда, што датычыць буржуазіі, та прозьбы іх яна хучэй жа пастаралася выпавіць, зразу ж нарадзіўшы палоны войска і адправіўшы яго супроць Расей. Паўночны край і Мурман ужо заняты, і вядзецца далейшая, хоць і прадлюдна ня абвешчваная але настайная вайна супроць расейскага працоўнага народу.

Толькі, чымсь старэннай прымацца хаурусная буржуазія душыць страшную іой Расейскую рэвалюцыю, тым сур'езней пачынаюць прырэчыць гэтаму рабочыя, якія бачаць у сім і ля сябе вялікую шкоду. У Англіі, Францыі, Амерыцы і др. краіох выносяцца імі паставы і пратэсты супроць замешкі сваіх буржуйных, капіталістычных правіцельстваў у расейскія справы і супроць палітыкі сацыялістаў згодніцаў, памагаючых ім. Гэтыя пратэсты прымаюць гострую хворму і падмацоўваюцца тым пастроям, які пачынае ўлада рабочымі грамадамі, хілячы іх да лівага, бальшавіцкага напрамку, а так сама і аграмаднымі па усюдах стачкамі.

Буржуазія, бяручы гэта з'явішча на увагу, прымушана ўсю яшчэ з апаскаю ды агідкаю праводзіць задуманую мэту — ачыняючы, хваральную вайну ўсёй Расей.

Тут ікрас на помачь ей стараюцца прывіць не верныя службы — расейскія правіцельствы і меншавікі. Бачучы, каб дружны наступ расейскіх рабочых ня збіў чэха-славакаў, а пайх у ліва французскіх ды англіцкіх, ня папрашодзіў далейшай атпраўкі у Расей хауруснага войска, яны зрашылі ўзятца ўжо і за справу ўгавораў заграшніцкіх „таварышаў“ адумацца і ня перамагаць сваім правіцельствам высіці зніштажэння Расейскае Рэвалюцыі праз загубства бальшавікоў. Надоячы заграшніцаў прадстаўнікі гэтых партыяў, ад с.р. Русанаў, а ад меншавікоў Аксельрод, выдалі свой маніфэст да сацыялістаў хаурусных краін, у яком жывым богам умалююць ня слухаць бальшавікоў і няспрачацца супроць таго, каб іх буржуазія прагнала ад улады у Расей. „Бальшавікі, — пішуць яны у сваім маніфэсце — прадаюць Расей немцам, пішчаць гаспадарства стараны і надкоўваюць рабочых на сялян робячы між імі разню. Яны зрабілі управу горшую за самадзяржаўя і г. д.“ Так стараюцца яны нападць яму рэвалюцыю у угоду грашаўнікам, гэтыя купляныя імі шчырыя магільнікі рабоча-селянскай улады.

Ціж паслухалі іх рабочы стан другіх старон? Прыклады сучасных здарэнняў паказваюць — што працоўны народ усіх краіох ясна зразумеў, чым і што есцяка ля яго Расейская Сацыяльная Рэвалюцыя, шчыры на забарону яе, ен доўга чакаць пазаставіць. Цяну ж усім выстунаючым супроць яе варагом, як сацыялістам — хвурманчыкам буржуазіі, гэтак і самой буржуазіі, ен добра знае. Добра далася і дзецца яна яму у знак. І як Керэнскі, пошыя свае вандрукі, ахованай і аблеплянай у рыжовую мушу буржуйных напай, астаўся с іх ад рабочых — так старэнны і новыя аглашчэнні павідаюць буржуазіі п. п. Русанаў і Аксельродан з іх паскудным маніфэстам.

Цяраз іх голавы працоўны народ другіх краіох падае руці расейскаму і суціць падмогу у барацьбе за ахову заваіоу расейскай рэвалюцыі. Пад надавам паміжнароднага яго хаурусу ня стрымаюць ніякія сілы у свеці.

Хай помняць гэта згоднікі сацыялісты і буржуазія.

СТАРАЯ РАБОТА.

С пачатку вясны сіберная доля цяжкім камяням вісіць над жыццём нашае Беларускае старонкі і не працоўнага народу. Варта толькі азірнуцца назад ды прасачыць за гэтым жыццём на працягу гісторыі, дык сэрца замрэ ад болю, якую яно павейвае — гэтак цімна і бядова яно. Хто-хто ўжо ня здзекуваўся над нашым працоўным беларускім народам, хто пільнуіся над ім, росцячы гэтую бяду і стрымаваючы гэту яго цемню!

З роду пакоўні і царпівы — іон маучаў, а варагом яго гэтаго толькі і трэба было: карыстаючы яго пакоўня — кожны стараўся ўкусіць яго, ці таухаючы у бок, каб ад гэтаго кусу ці тоуху ен пачуў добра, і бараніў на далей ля іх выгады сваю пакоўнасць.

Праз доўгі час свайго ўжывання на працоўным беларускім народзе, гэты штурхі і кусы зрабілі тым знішчэння і зруйнавання, якія гібельна і мёртва адбіліся на яго духоўным развіццё, пачыненні культуры і праяве ды адзначэнні нацыянальнай асобнасці і атраджэнні не здаровага чыства: скуткам гэтаго Беларускае народ ачуўся ззаду усіх другіх. Калі паглядзець на палажэння, у яком маюцца яго суседзі і ўзяць маючую у іх сілу грамадзянскай лучнасці і нацыянальнай еднасці, ды зраўніць гэта с тым жа у беларускага працоўнага народу, та прыходзіць жахнуцца за тым вынікам і пачынае ля яго пошны. Літоўны, латышны, паліны, яны і ірўія да таго лёду разумення ўсю карысць, якую ачуўся і грамадзянскае развіццё, так карыстаючы у барацьбе з варагамі — што любіўшы іх арганізацыйнасці і ад гэтаго сілы і вагі іх. Гэтыя належныя памогі ім і у гісторыі захавань усе пачаткі іх нацыянальных збудов, пачыненні культуры і даў штурхы да хуткага развіцця эканамічнага паліпшэння у палажэнню.

І чым болей яны, гэты асобнасці, адзначаюцца, тым валадаючы ім пачы хучэй і паспешылі ідуць на шыюх поступу і развіцця класовай барацьбы і здаровай творчасці з яе пагледу. Толькі свабода з усіх бакоў дае сілу працоўнаму народу! Вось святая праўда, якой на бяду ўсю яшчэ ня можа запамітаваць сябе беларускі народ, глядзючы на ўсю нядаўнюю воню, скресь бядова: „няхай сябе“.

Нішчымныя вырабіць у сябе патрэбных спосабаў самааховання і дало мажнасць безнаказна гаспадарыць над ім і польскім паном і расейскім царскім чыноўнікам, прывіваючым сваім гаспадарствам беларускі народ да цяперашняга упадку і знішчэння.

Вялікая расейская рэвалюцыя дхнула свежым і вольным ветрам, які зламаў усе паставы прылады ля прыгоннага ўладання буржуазіі і чыноўніцтва, і беларускі народ меў змогу пачаць працу над залечаннем сваіх ран. Але ікрас новая бяда знішчыла гэту зможнасць. Нямецкі наступ і як скутак яго, акупацыя Беларусі, прынеслі нават старую цяжкую пору, з яе некажтою царскіх і прыгонных парадкаў.

На сцяну Беларускае жыцця вырнуліся старыя знаёмыя беларускаму працоўнаму народу дзеці з сваёй працаю — польскія паны і ксенды. С кожным днём прыходзяць весткі аб пашырэнні працы апалячвання польскімі панамі і ксяндзамі беларускага працоўнага людю. Я гэтаго імі ня шкадуцца ні сілы, ні грошай.

На ўсёй Беларусі старэнна пасадажаныя польскія школы, адбываюцца рэлігійныя і грамадскія пераважы хароу. Расейскія і польскія паны і ксенды, адчынілі на дзённыя паны, на

патугамі адчыніць абшчэствамі селян беларускіх (як то было у Бучлаве з гімназія) польскія паны с помаччу нямецкіх штыхоў кладуць свае „вето“.

І ўсёму гэтаму немцы аткрыта спагадаюць нават патвораюць гэту подлуду працы, бо яна і ім выгадна. Тым часам беларускі працоўны народ ня прымае ніякай рады, каб паспрачацца гэтаму. Ляжачы пад бокам „няхай сябе“ і тут спанадабілася ікрас і ўжывацца ім ва ўсю. Мінуты гонят забыты.

Новы-ж поход польскай буржуазіі на дамаграцкі беларускі народ у поўным размаху, арацца і бараніцца глеба ля ўзросту жаданых ей панаў — вырабу з народа дамаграцка і рэвалюцыйна — надзейнае сілы ля абароны панства буржуазіі, імперыялізму і іх прыгону.

З аднаго боку старэнная „пазнання“ Беларусі нямецкай ваяўнічай буржуазія пад прадажную згоду прадажнай рады — з другога — паланізацыя з боку польскіх памешчыкаў і клерыкальнага духавенства — спісуні с двух бакоў працоўны беларускі народ, бы згаварушыся знішчыць яго ня зусім ліхім, але верным спосабам.

Пяўжэ, родзіцца настойная прахання — няўжэ-ж такі ня ўгледзіць гэтай новай бяды беларускі працоўны народ, ды ня абдэра сваіх сіл і ня ўстані даць ей атпору? Верыцца ўсё-ткі у яго сілу і у тоя, што у ем жыве пачуццё самааховы, якой падохторыць хенць да змагання з сіберным варагом! Верыцца, што ен зычна гукне: „Не, памерці, ня дамся!“

Стары С.Д.

З цыкля „Зоу будзачы“.

(Ахвараўца т. т. А. Петровічу, А. Усціловічу і А. Лагуны)

IV.

Без работы...

Німа працы — і сэрцу мучна —
Нішчымны спясок.

Я так шчыра, я так мосна
Зжыўся з малку з ёю.

Дзець прыходзіць і пытаньня
Раттам леза у душу:
Што да вечару ад раньня
Я рабіці мушу?

У беглуд стромя кроу ня а'сца,
Рукі звілі к нізу;
Сэрца вераю ня б'сца,
З думак — адны рызы.

Некім болей хвілі глянца
Одгукам надзеі —
І у момант жа растаі —
Толькі а'гу лавя...

Ходзіш — блудзіш і, здымаць,
У раз бы пау у маўта —
Гэткім болям сэрца рвецца —
Гэтак усе няміла...

І ня тоя, што работа
Голад прышыня,
Ва мне родзіць усе клопаты
І нандза забірае.

Не, ня тоя! Хоня з гэтым
Сім па мне змірыцца,
Але тоя, што ля сьвету
Нечым прыгадзіцца!

Што задарам марна гіля
Хенць мая й ахвоцца
Дні і ночы бязвышліна
Атдаваць работы...

Німа працы — паніка гэта
Мне царнень бяз меры —
Бо у ёй зоу мой, мая мэта —
У ёй спадзеу і вера

Цішка Гартны

У школу.

Пачынаюцца новы ўчэбны год.
Пачынаюцца іон ня пры тым асцяжы,
як у прадзідзінны час. Значыцца, было,
што к поспеху малядзет апалячэння і на-
вучэння, пачыналі асобныя дзеці дзёна

Таварышы

Селянны і работнікі беларусы! Чытайце і шырца між усімі едзіною шчыра-рэвалюцыйную беларускую газету „Дзянніца“. А так сама ўсе, як хто можа, нясаромяючыся, прысылайце весткі аб жыцці у вашых местах работнікаў і селян, аб усякіх жыццёвых з'явішчах і трапунках. З вашаго прыхілу належыць і посьпях і жыццё нашае газеты. Нехай яна ня абміне, як нашага забранага краю, гэтак і тых куткоў другіх краёў, дзе жывуць браты беларусы.

настаўнікі, якія намуштроўвалі сваіх вучняў усім хітрым штукам, якімі дамагаліся ня пусціць у вышэйшую школу. І было тое, хто меў магчымасць навіць сабе адукатара, той напаўдаў у школу, а у каго у кішэні вецір сьвістаў, той нават і спенаў школы ня бачыў, ня глядзючы на хенць, на жаданьне навукі Расейскае Работніча-селянскае правіцельства, дбаючы аб навучэнні працоўнага людю, мыслячы, што навука пачынае быць даступна дзеля усіх, зрабіў паставу аб адмене ўсіх аказаных дзеля ўступлення ў вышэйшую школу, аб адмене павань засьветаньня аб спанчэнні аградылі школы і аб адмене платы за вучэння ў вышэйшых ўчэбных ўстановах. Цяпер кожны, хто хоча вучыцца мая на тое поўнае права: дзверы вышэйшае школы адзінакова шырока адчыніцца перад носам беднаго.

Расейскі працоўны народ мая вялікую патрэбнасць у навучэнні самога сябе, бо, узяўшы ўласць у свае рукі, іон павінен мець розум карыстацца ёю, каб як мая быць нарыхтаваць свае жыццё. Дзеля апошняго і трэба шмат ведаць і з разных бакоў: і с чыстае навукі, і у тэхнічных справах, і у сацыяльна-грамадзянскіх адносінах і інш. Усе гэтыя веданьня даць толькі вольная вышэйшая школа, куды нехай ідзе кожны, у каго іосць жаданьне навукі, прасьветы, жаданьне памагчы сваім братам выйсці с тае цемры, якой яны былі да гэтых часаў.

Асабліва вялікую вагу мая новы дэкрэт дзеля нас, працоўных беларусаў сирод якіх шмат здатных да навукі людзей, але якіх рэдка нападалі у вышэйшую школу, бытуюю у нас ліготаю і пананоліі дзеля панскіх сышоў. Мы ж, селяне і работнікі, жылі у цемры, калі-калі ўспаніаючы аб сваёй горкай долі нават у навучэнні. Мала у нас навучаных, а дзеля гэтаго гнятуць нас цяпер, як інізі і ўперад. Немцы ўводзяць сваі школы, граматы, кніжкі і бяз асобнае натуці падчыняюць сябе нашай культуры. Толькі тады мы абаронім сябе, толькі тады будзем сунагойны за сваю будучыню, як с простаго народу у нас зложыцца кніжная інтэлігенцыя.

Ісця ж, браты, у вышэйшую школу, іно шырока адчыняна дзеля вас, нічога ня патрабуя ад вас, апроч жаданья вучыцца. Сьвет навукі ніколі тады ня па-тухаў у вас, і вы панясце яго у свае хаты дзе пачынае будаваць новае жыццё, калі ня страшны ўжо будучы нішчымны, ні паны, ні паны, якія гасілі і асцяжы сьвет у вачах народу.

М. Н.

АД РАДАКЦЫІ.

Рукапісы, якія прысылаюцца ля друку, павінны быць чытальна напісаны на адным боку паперы.

Няпрынятыя рукапісы звартаюцца аўтарам, калі ля перасылкі будзе прыслана марка. Малыя рукапісы ня вяртаюцца зусім.

РАДАКТАР ПРЫМАЯ ад 11 да 4 г.

Радакцыя і Адміністрацыя: Масква, Паварская, 52, тал. 1-51-63.

І нацыям дастанецца.

У барацьбе супроць Радавае уласці, супроць большавікоў, злучыліся ў адну хваўру ўсе іх варагі, усе перыяцелі працоўнага народу. Вярнуўшы ад правых сацыялістаў-равалюцэраў і меншавікоў, у агульную сіброўскую кампанію увайходзяць: буржуазны, памешчыні, чорасотнікі, гандляр і ўсякая ліха-ліхоя. Усе яны паміж сабою паладзілі згавор, вырахаваўшы кожны сабе сходную атэжыку і с крыкам: „Далоу большавікоў!“ кідаюцца дзе маюць змогу ў бойку. Першым чынам у іх ідуць усе патугі на то, каб сьвінуць большавіцкую уласць, а тады ўжо прымуцца яны ўводзіць свае парадкі на раз разробінаму пляну; адмяняць усе заваезны равалюцыі, пераляжыць і пераб'юць усіх прыхільнікаў цяперашняе ўправы і кіраваньня і зачэнуць ўводзіць усім вядомыя, старыя парадкі, якія народ адмяняў праз равалюцыю. Капіталісты прымуцца за сваю працу нажываць процанты, памешчыні адбярдуць зямлю ад сялян і вернуць у вёсках той жа, які быў да равалюцыі, а сялян і рабочыя прымушаны будучы моцнікі ізноў па дваццаці гадзін у дзень працаваць на іх. Так ужо зрабіла ў тых месцах, дзе гэту хваўру народных варагоў удадася с помаччу напыханых імі чэха-славакаў дачасна умацавацца.

Усе іх абеданні аб палітэнізцы жыцця, аб спакою і здаволства пацыху ды патрошчу захаваюцца надаспод і памінуць аб іх ніякага ня будзе. Ціперка толькі яны перасыпаюць імі свае заважныя рэчы і запрашаньня, каб цёмнага чалавека звярнуць на свой бок...

Зніштожаючы ж свабоду палітычную, возыаюцца яны і за руйнуваньня і нацыянальнай свабоды, бач адбярдуць усе тры правы, праз якія кожны ня дзяржаўны народ, жыўчы ў Расей, мае права на сваю будаваць свае жыццё, як літоўцы, беларусы, латышы, астонны ды другія. Нават за гэту справу яны прымуцца куды пчыраі і стараніі, бо ў іхняй праграме (парадак) „адбудовы“, як яны кажуць, Расей пошла атабавіцца уласці ў большавікоў, якую яны трымаюць па пагадзень і агадзавань, стаіць цэлыны цуг частак, у якіх глаўным чынам і кажацца аб тым, каб злучыць у „адно ўсю вялікую Расею, цяперака праз большавікоў раздраную ў кускі“. Правы с.р. і меншавікі, гэтыя „на ліха казана сацыялісты“, дачына нацыянальнага пытаньня шчыльна сшыліся с самымі задальнымі прыхільнікамі царскіх парадкаў. Нацыянальная атраджэньня Расей, — ня выходзіць з вуст новых велікадзяржаўцаў, якія, як і ў ва усім другім, рашчышчаюць дарожку да новай паворы працоўнага народу усіх нацыяў пад ўсеахопваючую даваючую руку грамадства. На поварх жыцця, з новым пачтам, пачнуць выпыхацца ўсе лекіасці паліцэйска-цэнтралістычнае паліткі адвояцца усім званы і веданыя законы, забараняючыя і пісаньня, і навучаньня на роднай мовы. З чужых, далекіх мейст, знарок, наплецца і на Беларусь, і ў Літву, і ў Латвію цёмная хмара адмысловых русыфікатараў, якія чужы іх жыццё нізашта на-стараюцца ня дапусціць сярод працоўнага народу гэтых нацыяў прайвы вольнасці

нацыянальнага духу і пахацень збудуць гандлюную палату і нават грапыма пасабляла (амо і пасабляя) працы іх. Вядома—гэта видзёцца ў іштэсах падтрыманьня сваіх. Але апроч Украінекіх скарападнікаў, здасца, ніхто нідзе сьброўна з Беларускаю Радаю адносін ня паставіў і яе каміважэры дарма сіяцца выпрасці на ласку Божую да сьібо спагады.

Цікаўна болей усяго доли тых пасланцоў, якіх Беларуска Рада пачасту лязавыла надыслаць і сюды, у Савецкую Расею. Каліб яны ня прыехалі—заўсёгды вяртаюцца назад бяз нічога. А едучы яны ў Расею з багатымі надзеямі і моцнаю вераю. Ныдаўна дык гэтым сваім пасланцам-каміваяжэрам Беларуска Рада пачаіла крыкліва прызываць „Чр-звычайная Місія“ і паіравала іх проста да т. Чычэрліна павідаміць яго, што Беларусь абвешчана незалежнай рэспублікай, з якой і трэба Расейскай Радавай Рэспубліка наладзіць адносіны. Гэтуй дэлегаты (так Рада прызывае сваіх каміваяжэраў) была уручана пісьменная просьба, з якою б яна звярнулася і да бытунаго ў той час паша Мірбаха с просьбаю, ўзяць яе пад сваю ахову ад прыпадковых зачэпак з боку „большавіцкага правіцальства“. Аб гэтым знарок прасілі і ў Мінску гэні. Фалькенгайна. Прыехаўшы ў Маскву ў ліку чатырох—гэтых пасланцы пават ня дабіліся прыняцця у т. Чычэрліна, а гаранты біз-печнасці ў Мірбаха, і ціпком раз'ехаліся, пакінуўшы ў Маскве аднаго—А. Цікевіча, шуваць тых ці іпных матэрыялаў навуковых аб Беларусі. Апсрч гэтай „місіі“ пачасту чуць ня кожны тыдзень наыхаджаць у Маскву адзіночныя „вандроўнікі“ з Рады і кожнай пасадкай лязавылаюць нават зварочвацца праз тых ці іпных людзей да Беларускага Камісар'яту с тымі ці іпнымі просьбамі. Гэтак, усію прабуюць яны наладзіць лязь „кантакт“ з лівым крылом Рады ў нібыта палітычнуй працы, і даляй. Афіцыйна, кажу, да Камісар'яту яны ня зварочваюцца і нават пабойваюцца паказвацца ля яго, ведаючы добра, чым нахны з боку Камісар'яту „кантакт“. І кожны раз пакідаюць Расею ні ічым. Надолчы ізноў быў, як мы даведаліся, у Маскве паслаец ад Беларуска Рады і на гэты раз ўжо ен прыхаджаў „збіраць“ сваіх людзей. Як ведама, ля тэй паскуднай працы, якая відзёцца „Мінскім Правіцальствам“ нават і буржуазных і чорасотніцкіх элементаў ня дастае на месці. І Рада стараіцца выявіць усяго гэту гадасць з рожных куткоў Расей, дзе яны водзяцца тайком. У Маскве тут маіцца колісьці згуртаваныя беларуская Народная Грамада, у якой сшыліся ўсе чорасотнікі-руссыфікатары, улучаючы і Салавейіча, і рэакцыянаы буржуазы. З прабадырамі яе і меу парадку ныдаўна быўшы каміваяжэр Рады. У гэтым мабыць яму пашанцавала—ціма ведама, няхай бы сабе. Поруч з гэтым цяперака разаджа і вільможны консул беларускі—у чыны таго ж каміваяжэра Рады. Трэба сказаць—што гандлювая жылака з пачатку свайго быцця маіцца ў Рады. Каб прадаваць пасыпешна беларускі працоўны народ, трэ мець спраўную машыну гандлю... ну, хоцькі б такую, як Скіраунтау парцыяцыйны банк.

Зміжыла.

Каміваяжэры Беларускай Рады.

Паміж іпнымі сывавамі, Беларуска Рада старэнна займаіцца самараклімаю; з гэтай мэтаю яна добра наладзіла адпраўку ў Расею, Украіну ды другія месцы сваіх пасланцоў. На кожны раз яна даручае ім тую ці іпную місію, якіх у яе прызапасіна дужа багата. Траха ўсе місіі іхціць к аднаму—гэта ага-лошваць усюды аб „незалежнасці“ беларускай-народнай рэспублікі, і шукаць падмогі яе паттрыманьню. Трэба, бач надалазіць людзям, каб яны ня забылі, што нібыта гэтая есіка. Усюды, дзе гэтых пасланцы ня бываюць, яны, пры-нацця, пчыра стараюцца вынаўніць сваю місію, толькі карысці ад гэтаго, у рэдкіх месцах застаюцца як пасланцам, гэтак і Радзі—ат гэтаго ня шмат. Ішчэ сик-так выходзіць там, дзе спаты-кацца радным каміваяжэрам прыходзіцца с тымі людзьмі, якія бачань з гэстаго гандлю сьібо выгаду. Гэкак, чорасотніцка-павіцальства Украінека-німецкай буржуазей ахвотна кожны раз гавора з імі і патураў іх прызбі.

Яно прызнала першым незалежнасць Беларускай рэспублікі, прыслала свайго

консула ў Мінск, дало змогу адчыніць гандлюную палату і нават грапыма пасабляла (амо і пасабляя) працы іх. Вядома—гэта видзёцца ў іштэсах падтрыманьня сваіх. Але апроч Украінекіх скарападнікаў, здасца, ніхто нідзе сьброўна з Беларускаю Радаю адносін ня паставіў і яе каміваяжэры дарма сіяцца выпрасці на ласку Божую да сьібо спагады.

Цікаўна болей усяго доли тых пасланцоў, якіх Беларуска Рада пачасту лязавыла надыслаць і сюды, у Савецкую Расею. Каліб яны ня прыехалі—заўсёгды вяртаюцца назад бяз нічога. А едучы яны ў Расею з багатымі надзеямі і моцнаю вераю. Ныдаўна дык гэтым сваім пасланцам-каміваяжэрам Беларуска Рада пачаіла крыкліва прызываць „Чр-звычайная Місія“ і паіравала іх проста да т. Чычэрліна павідаміць яго, што Беларусь абвешчана незалежнай рэспублікай, з якой і трэба Расейскай Радавай Рэспубліка наладзіць адносіны. Гэтуй дэлегаты (так Рада прызывае сваіх каміваяжэраў) была уручана пісьменная просьба, з якою б яна звярнулася і да бытунаго ў той час паша Мірбаха с просьбаю, ўзяць яе пад сваю ахову ад прыпадковых зачэпак з боку „большавіцкага правіцальства“. Аб гэтым знарок прасілі і ў Мінску гэні. Фалькенгайна. Прыехаўшы ў Маскву ў ліку чатырох—гэтых пасланцы пават ня дабіліся прыняцця у т. Чычэрліна, а гаранты біз-печнасці ў Мірбаха, і ціпком раз'ехаліся, пакінуўшы ў Маскве аднаго—А. Цікевіча, шуваць тых ці іпных матэрыялаў навуковых аб Беларусі. Апсрч гэтай „місіі“ пачасту чуць ня кожны тыдзень наыхаджаць у Маскву адзіночныя „вандроўнікі“ з Рады і кожнай пасадкай лязавылаюць нават зварочвацца праз тых ці іпных людзей да Беларускага Камісар'яту с тымі ці іпнымі просьбамі. Гэтак, усію прабуюць яны наладзіць лязь „кантакт“ з лівым крылом Рады ў нібыта палітычнуй працы, і даляй. Афіцыйна, кажу, да Камісар'яту яны ня зварочваюцца і нават пабойваюцца паказвацца ля яго, ведаючы добра, чым нахны з боку Камісар'яту „кантакт“. І кожны раз пакідаюць Расею ні ічым. Надолчы ізноў быў, як мы даведаліся, у Маскве паслаец ад Беларуска Рады і на гэты раз ўжо ен прыхаджаў „збіраць“ сваіх людзей. Як ведама, ля тэй паскуднай працы, якая відзёцца „Мінскім Правіцальствам“ нават і буржуазных і чорасотніцкіх элементаў ня дастае на месці. І Рада стараіцца выявіць усяго гэту гадасць з рожных куткоў Расей, дзе яны водзяцца тайком. У Маскве тут маіцца колісьці згуртаваныя беларуская Народная Грамада, у якой сшыліся ўсе чорасотнікі-руссыфікатары, улучаючы і Салавейіча, і рэакцыянаы буржуазы. З прабадырамі яе і меу парадку ныдаўна быўшы каміваяжэр Рады. У гэтым мабыць яму пашанцавала—ціма ведама, няхай бы сабе. Поруч з гэтым цяперака разаджа і вільможны консул беларускі—у чыны таго ж каміваяжэра Рады. Трэба сказаць—што гандлювая жылака з пачатку свайго быцця маіцца ў Рады. Каб прадаваць пасыпешна беларускі працоўны народ, трэ мець спраўную машыну гандлю... ну, хоцькі б такую, як Скіраунтау парцыяцыйны банк.

Стары С.-Д.

Парада вучыцалеу беларускау усіх чыноу.

(Пачатак глядзі № 26).

22 ліпня парада распачалася зноу. На чараду дзя былі даклады т. Урбановіча аб палажэньні эвакуіраваных беларускіх школа і Беларускаго вучыцальства. Доклады з мейст і доклады т. т. Мазура і Дварчаніна аб плане школьнаго дзела на Беларусі. З дакладу, т. Урбановіча выявілася страпэнная карціна поўнаго развалу школьнай беларускай справы, перспіктыва зністажэньня дазвання ўсякаго жыцця ў гэтым напрамку, і як пасаеда—пагроза духоўнаго адзічання беларускаго народа.

Каб гэтаго нядапусціць трэба прылажыць усю энэргію, усе сілы усім тым, хто хоча дапамагчы нашаму забітаму, векам! пагарджанаму беларускаму народу.

З дакладау з мейст выявілася тая самая карціна, а ішчэ болей тоя што ціак ня можна арганізаваць беларускае учыцальства ў забрануй частцы на прычы я цяжкаго ўціску, у яком ачуўся беларускі селянін, як частка сацыялістычнай працоўнай біднаты с сацыяльным самасазнаньнем і асабіста вучыцалі, як іх павадзры. Не глядзючы на гэта, прызнана неадкладным прыкладаць усе сілы, каб з арганізаваць яго, і выпісяна нажаданьня, каб Культ.-Асьветны адзел прышоу на дапамогу і распачау энэргычную працу ў гэтым напрамку. На абудным пытаньням выявіліся рэзальцыі, якія будучы прыведзены далей.

Даклады т. т. Мазура і Дварчаніна як бы дапамагалі адін другому. Тав. Мазур маіла тую карціну школьнай справы, якою яна павінна быць на Беларусі ў звязку с агульным будаваньнем школы ў Расейскай Сацыялістычнай Рэспубліцы, а т. Дварчанін указваў на тым асабнасці, якія павінны адмецаць школу як школу беларускую. Т. Мазур, пераходзячы ад піжэйных іштэцыяў да вышэйшых, ад самай школы і першай яе арганізацыі, валеаеаго савета па Народнаму Абразаваньню да павітовых, губэрскіх і абласнаго адзелау па народнай адукацыі, ен размяжоуваў іх паміжтэніцкі і указваў задачу кожнай арганізацыі, ды кіла усіх прыісці на дапамогу Радавай Власці ў гэтым напрамку сваю шычура працаю, каб слова народны вучыцаль на праудзе было б такім, якім іно зычыць.

Т. Дварчанін, указваў, што апроч усяго таго, што сказау т. Мазур, трэба паказаць на тым асабнасці, якія школа павінна мець на Беларусі. Перш на перш ен кажа, што Беларускае справа есць справа розам с тым і сацыялістычнае справа. Пад імяням Беларускае разумення на ўвесь народ з усімі класамі, а толькі адзіні клас працавітай беднаты селян і работнікаў. Буржуазыя у нас жыдоўская, памешчыцтва—польская, чыноўніцтва—вёйкарускае. Царскі урад быў зацікаўляў кап беларускі народ быў абрушаны. Цераз цэрквы і школы пачаўся правадзісці гэты прыцып абрусіцельства, які цяжкім пластырам лажыўся на народ-вызываючы у ем устыд за сьібо, за тоя, што ен прыпадляжыць данекае пішэе нацыі, гаворыць толькі на „простай“, мужыцкай мове, так што пры сустрачы з гаварачым па расейску ен знімау шапку. Апсрч таго, справа ў том, што рускі насадзіцельны нацыяналізм, ня маючы прыпынку сярод беларусаў, намоу перашкоду сярод польскіх нацыяналістаў, якія цераз касцёлы і школы прапавалі над ассіміляцыяй беларусаў, але у польскі бок. Беларусы раздзеліліся на два варажых станы і замест таго, кап разам зьлідаўшыся іпі проці сваіх агульных гнятацеляў—біліся сярод сабою. Іштэлігеныя беларуская пашла ў другія боі і таксама пачала змагаціся паміж сабою, а на народ перастала глядзец. Праз гэта народ такі дэпны, такі забіты. Сацыялістычнаа улада павінна рабіць іначай. Школа беларуска павінна палучыць аўтаномію, дзе поруч с агульнымі заданьнямі сацыялістычнай школы, павінны быць уведзены асобныя прадметы беларускай мовы, літэратуры і наагул беларусказнаўства. Дзеля таго, кап народ беларускі пазнау самага сьібо і лічму сьібо ня піжым пасярод другіх, а чуу сьібо, як роуны з роунымі. У канцы ен чытаў рэзальцыі, якія прымаіцца пошла прамоу Латышэнно і Васілевча, якія падтрымлівалі рэзальцыю. Абудва даклады вызвалі доугія ошлескі. Рэзальцы адданы на распрацаваньня асабой каміссіі. Пасля гэтаго парада перарываліцца і адкладваіцца ішчэ на адзін дзень.

На трэці дзень парады, 23 ліпеня, ўдасрышы чарад быў засадуханы даклад т. Арлова а равауацыйі ўчэбных завідзэньняў Беларуса і аб фінансаваньні Беларускіх школ. Прымая на увагу пагрозу духоўнаго адзічання белар. народу за нім піжым школ на мейсцох і асажываньня іх у глыбі Расей—т. Арлоу прадагала на-стапоу, каб рэвакуіраваць школы па

льга мнеліць
аваго ўстрою
асы нямецка
ізноу умаца
за гэтыя ж
чэ трымаюць
якія дама
ую брыду на
авых дзёчау
аваго ўстрою
ая на сваёй
юпніх месца
у закладніц
ўстрою, пра
сацыялістаў
лышавікоў у
страй і атла
н. Селянства
інобкіх пры
было спра
ніць, ці пры
ніць, што бяз
ратаваць Бе
іпінныя землі
ня хадзіць
яна распіс
ам было не
прымушана
аць замірэн
ларускія се
заваруцца.
рта пераліч
аналізацца у
згодзіцца с
кі тут віца
дамаў
дэмакраты
згодзі. На
ам згодзі
і кантрыб
варта доха
од зрадуўт
сэрц, лешч
ян іод, быш
са ад. Труд
рэ, аслабая
дзатыпрыл
жыня, якое
жыццёны палас
кое мал бы
а застаюцца
сама есцём у
уходном
наа зона. Вай
корыстань
здау, сплаву
Н.

меры магчымаści назад, калі ня можна на старыя месца, та хоп у Радавую частку Беларусі, пры чом у першы чарод павінны быць высланы таяны школы, якія больш усяго патрабны простаю беларускаму народу. Што датыкаецца справы фінансавання школы у акупаванай частцы Беларусі, дзе вучыцелі, ня глядзячы на ўціск ад немцаў і ад буржуазіі, вядуць справу адукацыі народу, т. Арлоу выказваў пажаданні, кап Радавай Уласці як толькі можна дапамагла ім.

Заслухаўшы даклад, парада выносіць пастанову, кап бяз Бел. Нац. Камісарыяту ніхто не мог нічога рабіць з Беларускімі школамі; школы павінны быць эвакуіраваны на меры магчымаści у Беларусь у такой наступоваці: 1) Рамесныя школы, 2) Вучыцельскія семінарыі і інстытуты, 3) Вышнія пачатковыя вучылішча і 4) Сярэднія школы. Аб фінансаванні школ пастапоўна зрабіць камісію з прыстаўнікаў Камісарыяту Нар. Асветы, Рады Народных Камісараў Зап. Вобласці і Культ.-Асветнага Аддзела Бел. Нац. Камісарыяту кап размяркаваць павольна тую суму, якая адпавядае гэту справу у распаражэнні Рады Камісараў Зап. Вобласці, пасрод вучыцельска акупаванай часткі Беларусі. Усе другія вучылішчы павінны даставаць на агульнаму палажэнню з мейсцовых Саветаў.

Пры канцы быў пастаўлены пункт аб арганізацыі ўчывальства пастапоўна на прапанаваную т. Мазура прысаджэнніца да хаўрусу вучыцельска інтэрнацыяналістаў, зважаючы пры сьм беларускую секцыю на гэтым парада закрылася.

Рэзолюцыя

собрания гражданъ Бѣлоруссіи (рабочихъ Путиловскаго завода) отъ 4-го Августа 1918 года.

Собрание гражданъ Бѣлоруссіи (рабочихъ Путиловскаго завода) проживающихъ въ г. Петроградѣ, состоявшееся 4-го Августа 1918 года, заслушавъ докладъ Завѣдывающаго Бѣлорусскимъ Отдѣломъ Комиссаріата по дѣламъ Национальностей С. К. С. О. т. Ковшилло и представителя Центральнаго Бѣлорусскаго Комиссаріата въ Москвѣ т. Устиловска о дѣятельности и задачахъ Национальнаго Комиссаріата постановило:

Выразить благодарность Центральному Бѣлорусскому Комиссаріату и Бѣлорусскому Отдѣлу Комиссаріата по дѣламъ Нац. С. К. С. О. за ихъ работу въ дѣлѣ эвакуаціи Бѣлоруссовъ-бѣженцевъ и за стремленіе къ улучшенію экономическаго и правового быта трудовыхъ массъ. Собрание выразило надежду, что и впредь работа национальныхъ Бѣлорусскихъ учреждений будетъ направлена всѣмъ на сторону защиты правъ трудового Бѣлорусскаго народа и охранения этнографическихъ его границъ отъ всякаго рода посягательствъ. Собрание настоячиво требуетъ, чтобы средства для культурно-просвѣтительныхъ цѣлей Б. Н. К. и Б. О. и Отдѣленій были бы получены, а также была бы улучшена и эвакуація Бѣлоруссовъ-бѣженцевъ. Собрание указываетъ, что прежде всего эвакуація должна коснуться Бѣлоруссовъ-бѣженцевъ, расселившихся въ голодающихъ нынѣ губерніяхъ и что всѣ нуждающіеся Бѣлоруссы-бѣженцы должны быть обеспечены необходимыми средствами для существованія.

Подписали:

Предсѣдатель Козыревъ,
Секретарь Черепунъ.

Рэзолюцыя

Собрания гражданъ—Бѣлоруссовъ (рабочихъ Путиловскаго завода), отъ 4-го Августа 1918 года.

Собрание гражданъ—Бѣлоруссіи, (рабочихъ Путиловскаго завода), состоявшееся 4-го Августа с/г. обсудивъ вопросъ о современномъ политическомъ положеніи Бѣлоруссіи и въ частности вопросъ о необходимости перенесенія такъ называемой Западной Области въ Бѣлоруссію, а также и вопросъ о необходимости

созданія бѣлорусскаго представительства въ Центральной Коллегіи Комиссаріата по Национальнымъ Дѣламъ, постановило, обратиться съ соответствующимъ ходатайствомъ въ Совѣтъ Народныхъ Комиссаровъ о немедленномъ проведеніи въ жизнь, какъ бѣлорусскаго представительства въ Центральную Коллегію Комиссаріата по Национальнымъ Дѣламъ (при Совѣтѣ Народныхъ Комиссаровъ), такъ и въ отношеніи насажденія въ Бѣлоруссіи Бѣлорусской Совѣтской Власти. Для осуществленія означенныхъ цѣлей собрание постановляетъ отправить въ Москву делегацию въ составѣ двухъ членовъ отъ бѣлоруссовъ рабочихъ Путиловскаго завода для непосредственнаго возбужденія ходатайства по вышеозначеннымъ вопросамъ передъ Совѣтомъ Народныхъ Комиссаровъ.

Подписали:

Н. Козыревъ,
Секретарь И. Черепунъ.

2-я Резолюція.

Собрание Бѣлоруссовъ—Мориковъ Балтійскаго флота и гражданъ Бѣлоруссіи, уроженцевъ: Гродненской, Виленской, Минской, Могилевской, Смоленской и Бѣлорусскихъ уѣздовъ Суwalkской, Ковенской, Курляндской, Черниговской, Орловской и Исковской губ., состоявшееся 3-го Августа 1918 года въ г. Кронштадтѣ, обсудивъ вопросъ о современномъ политическомъ положеніи Бѣлоруссіи и въ частности вопросъ о необходимости созданія бѣлорусскаго представительства въ Центральной Коллегіи Комиссаріата по Национальнымъ Дѣламъ постановило: обратиться съ соответствующимъ ходатайствомъ въ Совѣтъ Народныхъ Комиссаровъ о немедленномъ проведеніи въ жизнь, какъ Бѣлорусскаго представительства въ Центральную Коллегію Комиссаріата по Национальнымъ Дѣламъ (при С. Н. К.), такъ и въ отношеніи насажденія въ Бѣлоруссію край Бѣлорусской Совѣтской Власти. Для осуществленія означенныхъ цѣлей собрание постановляетъ отправить делегацию въ Москву въ составѣ трехъ членовъ отъ бѣлоруссовъ-мориковъ Балтійскаго флота для непосредственнаго возбужденія ходатайства по вышеозначеннымъ вопросамъ передъ Совѣтомъ Народныхъ Комиссаровъ.

Подписали: Предсѣдатель С. Костинъ,
Секретарь Ракитскій

Аб усім па троху.

3 Беларусі.

У забрануі Магілюшчыны весь ураджай у селян адбіраюць. Немцы наменчыкаў пачаваюць. Хто-ж хавае ураджай, таму грозіць ня меней году вострога, або 6,000 р. штрафу. 3-за гэтага бываюць бойкі паміж немцамі і селянамі, якія захираюць цэлыя паветы.

3 Вітабшчыны пішуць, што хароны ураджай гэтаго году вынудзіў спусціць цану з хлеба з 350 р. за пуд, да 170 р. Пры тым і хлеба на рынках пабоўнялася заметна.

У Смаленску надочы вобласная падзвычайная камісія змершліва бымага пры цары жанарскаго палкоўніка Левенда і ротмістра Ашэбреннера за тое, што яны перайшлі у белавардзейскую арганізацыю, кап баронца супроціу цперашняй уласці.

У гор. Мсціслава з'явілася і хутка паусуюжыца Гішпанская хвароба. Хвароба завеліца Гішпанскаю таму, што спершаго у Гішпаніі учылася. Гэта хвароба прыстае з прычыны голаду. Вучыцыя покуль што яшчэ не праспазналі, хоць яна разышлася па усім сьвеці і змрпвіла шмат людзей.

У сьне-м часе у Вітабску сяміналіца губернскай канфранцыі бальшавікоў. На парадан ідуць рашацца патапалі: дакладні і вострога, бгучы момант, аргані-

зацыя вискowych беднякоу і вобласная абеднанія.

Вітабскі губэрскі ваенны камісар'ят ушчыня агульную навуку ваеншчыні людзей 10 узростау (з 1890 г. да 1900 г.).

У Вітабску 3-за вуглу прадаўніцкім выстралам забіт старшыня камітату бедных гичарбінскае воласці. Страляючы схаваўся.

У Себежскім павеці паспешна закладаюцца камітаты беднякоу. Наладжвацца так сама і культурна-асветная праца. Рубежанскі, напрыклад, камітат выпісвае 15 камуністычных выданьняў. Поміж з гэтым прыхілі да радавае уласці расце. Надочы у адной воласці селяніна самавольна сталі дзяліць ураджай на полі, што ішло супроць распаражэнняу Радавай уласці. Тагды другая частка селян успрацівілася і пацягнула іх праз надзвычайную кам. да суду.

3-заграніцы.

Немцы за увесь час палажылі на забрану імі Бельгію 2 мільярды 303 міль. франкаў (на наш стары рубель—франк—37½ к.) кантрыбуцыі (ваенныя падаткі); сюды яшчэ дн увайшлі ўсе ўзмыкі, якія браліся з асобных людзей.

У Англіі вайна выбрала да таго шмат людзей, што циперака іх у яе няхапалі. 3 гэстае прычыны надочы міністэрства лістау у паветры (воздухоплаванія) абвясціла, што яму патрабуюцца ля доужнасі ахвіцэрау у каралеўскія авіяцыйныя (летальныя) часткі кабаты, якім ад роду ня менш 25 год. і ня болей 15.

Рымскі папж стараліца, кап аслабаны быўшую расейскую царыню і яе чатырох дочак. Ён хоча забран іх харчаваць і даглядаць на свой кошт.

Само Фінляндская чорпасотніцкая праціцельства сазнацца, што ім арыштована да 25 юлі у Фінляндзі 50,812 „бунташчыкоу“. Тыя ж весті гаворуць, што у 20 днёх юлі лін запертых у фінскіх вострогах чырвоных і дзелчау пралатарскае равалюцый дайходзіла да 74,000 чал. 3 гэстаго ліку арыштованых да 25 юлі было апрадана 723. Астатніх прыгаварылі сядзець у вострогах часткаю, а часткаю с тымі ці іншымі варункамі да асвабоджэння. Вестні гэты зусім ня кажучь, колькі было расстрэліяна і колькі забіта буржуйнымі палашамі.

Немцы маюць вестні, што яны патапілі англійскаго флоту на 5 мільён. тон (61 пуд тона) змеру.

Швейцарская газета «Бэрнэр Тагэблат» павідамія, што Англія абцяка атдаць Японіі галавасця каліоні у конт платні за яе далуку у сусьветнай вайне.

У Бэрліні прыехала дэлягацыя ад «Крымскаго правіцельства».

3-Racei.

Праз тоя, што палажэння вучыцельеу сярэднія школы з прычыны адмены галодных прыбавак, нягледзячы на пабоўняшаньня платы, усёж тлі пагоршала, Гасударская палат'я камісар'яту люцкоасветы пастанавіла кабатна прыбаўка, якою карыстаюць вучыцелі ніжэйшай школы, была дадзена і вучыцелям сярэдній школы.

Толькі што вышлі з друку і прадаюцца у Выдавецкум атзелу Беларускаго Нацыянальнаго Камісаріату (Москва, Паварская, 52, тел. 1-51-63) вось якія кніжкі:

Кій. Рэспубліка Радау. Пераклад Неманскаго — 40 к.
Палуботак. 8 гадзін працы. Пераклад Ч. Р-ча — 30 к.
М. і Г. Горэцкія. Кароткі Руска-Беларуск слоўнік — 2 р. 25 к.
Лібкнехт Лявон. Павукі і Мухі. Пераклад Жорсткаго — 20 к.

Друкуяцца:

„ЗАЖЫНКІ“ збор творау Беларускіх пісарау і песьняроу з народу. Кніжкі можна выпісваць праз пошту праз накладную плату.

Сібірская правіцельства разрабіла закон, па якім будуць надзяляцца зямлюю тым чэхі, што б'юцца супроць Радавае уласці.

Расейская газета „Вечернія Известія“ падлічвал, колькі патрабавала сучасная вайна людзей, дзеля знішчэння аднымі другіх і дзеля абслугі гэтаго знішчэння. Гэтак, па яе падліку чалавечства паставіла пад ружжо ажні 55 мільяонау чалавек!

Францыя—4½ міль., Англія—3½ міль., Італія—2 міль., Амерыка—1½ міль., Германія—6 міль., Аўстра-Венгрыя—3½ міль., Расей—7 міль., ішнія краі—2½ міль.—разам 30½ міль.

Забіта на вайне: У Францыі—500 тыс., у Англіі—300 тыс., у Італіі—300 тыс., у Амерыка—100 тыс., у Германіі—мільён, у Аўстрыі—800 тыс., у Расей—1 міль.—разам, з залукаю ішніх старон—4½ міль.

Калек: у Францыі—600 тыс., у Англіі—300 тыс., у Італіі—300 тыс., у Амерыка—10 тыс., у Германіі—1 міль. 300 тыс., у Аўстрыі—1 міль., у Расей—1 міль., з другімі старанамі—каля 5 міль.

Палонных усіх разам—7 міль. 300 тыс. Далей. У Расей на патрабы вайны працавалі: на заводах ваенных і у бойнай фабрычна-заводскай прамысловасці, перавярнутай ля патраб вайны, болей 1½ м. рабочых, на чыгунках каля 800 тыс., у земскім і гаражком хаўрусах, у арганізацыях гандлёва-прамысловых камітату і ішн. каля 1 міль. рабочых (у земскім хаўрусе капалі алоны болей 400 тыс.), у лазарэтах да 500 тыс., піллі паўшубні, шапкі, гатовілі боты, валенкі і ішн. шмалі белізню—каля мільёну (у адной Маскве было швачак каля 70,000 чал.); ўсяго 4,8 мільёнау работнікаў.

Дык вось, у адной толькі Расей да вайны было прыцягнута болей адной дзiesiąтай часткі усіх людзей, бач болей 20 міль. чалавек самых здаровых і сільных.

У Вароніжу залажыўся ралігійна-сацыялісты хаўрус, які задаўся мэтаю праводзіць аслабоджэння ад вяковаго ралігійна-уцятнянаго абмаду, у якім духавенства трымала народ, стараючыся пад гэтым, нібы пад тулям рабіць піомную справу барацьбы супроць равалюцый.

У Маскве залажыўся хаўрус савецкіх журналістаў. Мэта яго барацьбы ітарэсы сваіх сяброу, даваць помач наймучым, падгатауляць журналістау новаго тыпу. Вырабіян устау і 18 аугуста на агульным сходзя зацверджан.

3-Україні.

На Украіна у рожных местах вядзецца паустаньня і ідуць бойкі між немцамі і паустанцамі.

Сярот украінскіх самасціянікаў расце апаска за цэласць нязалежнасці Украіны. За гэтым у іх у апошні час пачау расці нахі да Аўстра-Венгры, акая па іх думца, толькі адна можа сбаратчы незалежнасць Украіны.

Правіцельства Спаранаціаго прадало немцам 3.000.000 пуд. пукру па 100 мар. за пуд.

Радактуя і выдае Друкарскі Агдзел Беларускаго Нацыянальнаго Камісаріату.